

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bd. Regele Ferdinand No. 5.

A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Ecoul

Apare zilnic la orele 3 după amiază

Note zilnice

Se putea să nu găsească „Aradi Kozlony” motiv de scandal și acolo unde noi ar trebui să ne scandalizăm?

Se plânge Kozlony că ungurii au fost tratați „așa cum nu prea sunt obișnuiți”.

Măi, ai dracului, dar mari baroni sunt ungurii aștia. Crescuți numa'n puf domnule!

Și se mai plâng cei dela Kozlony că la vamă nu sunt hamali (tot pentru domni... conți). De ce ar fi nevoie de hamali la o gară de frontieră, căci călătorii nu se dau jos acolo? Dar vezi, noi nu suntem țară civilizată. Asta vrea să spună Kozlony.

Și-acum să vedeți de ce credem noi, domnilor maghiari (Era să fac o greșală de pean!) că e bine să nu se lase în țară la noi vagoane ungurești.

E cunoscută dragostea ungurilor față de noi. Și e tot atât de notoriu că nu pierd nici o ocazie de-a se înarma contra noastră comentând după cum le convine lor, fapte și întâmplări dela noi.

Dar în afară de toate acestea, din cazul dela Seini și din procesele de spionaj pentru Ungaria, cari s'au desbătut la noi, cunoaștem lipsa de scrupule a ungurilor. Suntem deci îndreptățiți să luăm măsuri de aproape și de îndelungă mașinațiunilor ungurești.

Și atunci ne întrebăm dacă, cunoscând sufletul unguresc, n'avem dreptul să presupunem că vagoanele lor ar conține lucruri ascunse. Și se știe că lucrurile cari se ascund nu sunt curate.

Chiar dacă nu se aduce nimic de dincolo, s'ar putea ca o hârtie, un act, o copie sau mai știți ce, să fie ascunse în vagoane, la înapoierea în țară a ungurilor.

Spioni unguri se găsesc destui în țară la noi, grație bunei organizații a serviciului nostru pentru siguranța statului.

Dacă n'am fost atât de prevăzător încât să le oprim intrarea pentru a nu da ocazie să se facă spionaj verbal, atâta lucru ne puteam permite.

Și-acum, suntem curioși ce vor spune ungurii după plecarea lor de-aici și mai ales, dacă-și vor duce martirii acasă ori ba.

O parte bună tot a avut vizita aceasta a lor. După cele ce citesc ei în Kozlony, în „Brassoi Lapok” și 'n alte ziare scrise de frații lor de dincoace, și-au făcut păreri cam candrii despre noi. Dovadă sunt enormitățile debitate pe socoteala noastră de Eckhardt.

Iată acum o bună ocazie să se convingă că lucrurile stau altfel. Să vadă că lui Kozlony i se permite să scoată ediție specială și să le-o dea cadou. Să vadă că serbările din 6 Octombrie se vor ține ...ca la ei acasă, că limba lor nu e oprită, nici legea nici obiceiurile, să vadă câți funcționari unguri trăesc de pe urma statului pe care-l injură, câte școli au și ce bine funcționează, să vadă preoții lor ce grași sunt de porția de buget pe care-o dovează, în timp ce preoții noștri de la ei sunt tot de noi plătiți, etc.

Să vadă ungurii, să se minuneze și să se întrebe uimiți, d. c.

ce mai urlă Kozlony. Să compare și să plece capu 'n piept rușinași..

neze și să se întrebe uimiți, d. c.

d. c.

Imprumutul intern

Incepe să devină o realitate. Dar, ca întotdeauna la noi, măsurile bune, ideile fericite se pun în practică după ce a trecut momentul când fecundarea lor cu realitățile pe care se bazează, puteau da rezultate fericite. Procedul acesta greșit s'a aplicat de atâtea ori, și ne mirăm că nimeni nu învață nimic din greșelile trecutului.

Ideia unui imprumut intern este foarte bună. Inșă trebuia transformată în realitate cu ani înainte, când stocul monetar avea o circulație mai mare, și deci populația putea subscrie sume mai mari. Acum cu toată propaganda ce i se face și cu toate avantajile ce se promet subscriitorilor, nu credem că va avea succesul dorit. Aceasta pentru că circulația monetară este azi așa de redusă, încât oamenii chiar cei ce au înțeles de unde se ține de fâgăduială. Este greșită credința, că oamenii, mai cu seamă dela țară, au bani la ciorap. De unde? Valoarea mică a produselor agricole ține de câțiva ani.

La orașe? Dar toată lumea știe care este situația materială a locuitorilor dela orașe.

Vedeți, dar, că ideia, nu va putea fi realizată sută la sută, nu va avea succesul tot atât de strălucit ca și speranțele d lui Slăvescu.

Din ale politiceii drumuri...

— Novicii guvernului au fost instalați. — Ministerul de Interne a interzis apariția ziarului „Curajul”. — D. Titulescu revine în țară —

— Criza încă tot n'a trecut —

București, 5. (Dela corespondentul nostru). — La supraprafață criza politică s'a potolit și proaspeții membrii ai guvernului au fost instalați în fotoliile dorite ferbinte. Discursuri, promisiuni, și asigurări de lucru și concurs. În același timp, cercurile politice continuă să desceafreze rebusul tainic al crizei, căutând să analizeze cât mai chimic cauzele și mai cu seamă efectele, cu atât mai mult, că ministerul de interne a interzis pentru totdeauna apariția ziarului „Curajul”, care după cum se știe, aparținea d-lui Ștefan Tătărescu, fratele primului ministru. Interzicerea s'a produs în urma publicării articolului intitulat: „Noi orizonturi externe!” în care se critica — în mod deghizat — politica externă de până acum a României, și, se preconiza o îndepărtare de Franța și o apropiere de Polonia producem mai jos, articolul în chestiune.

Articolul din „Curajul” „Apropierea Poloniei de Germania și a Jugoslaviei de Bulgaria, pare că schimbă ceva în echilibrul alianțelor în Europa Centrală și orientală.

Dacă noua atitudine a Poloniei nu inspiră prea multă mirare, dată fiind comunitatea intereselor germane-polone atât din punctul de vedere economic cât și po-

litic în răsărit, trebuie să recunoaștem că gestul Regelui Alexandru înseamnă o adevărată revoluție în raporturile sârbo-bulgare. Înțeleptul suveran, care este Regele Alexandru, a înțeles că nu poți avea deodată un adversar în față și unul în spate. (Italia și Bulgaria). Și iată că dintr'odată, fără a mai convoca „comitetul de conducere” al Micei Înțelegeri, pornește cu mâna întinsă spre Sofia, unde s'a vorbit nu numai de o nouă orientare a celor două țări pe drumul unei perfecte înțelegeri, dar și de vechea comunitate de rasă.

Pe noi, Românii, veșnic îngrijorați și la veghe pentru intangibilitatea hotarelor noastre, ne interesează dacă aceste noi orientări ar avea repercusiuni asupra viitorului țării noastre. Nu au fost oare până azi raporturile polono-române și jugoslavice române dintre celelalte alianțe românești și sârbo-bulgare?

Dacă tratăm cu sinceritate problema, trebuie să recunoaștem că ne găsim în fața unor elemente noi de care România va trebui să țină socoteală pe viitor. Gândindu-ne la ziua de ieri constatăm că am avut cu Polonia un tratat de alianță militară îndreptat împotriva Rusiei Sovietice. — Era fron-

tul anti-bolșevic dela Baltică la Marea Neagră. Rusia vine și ne oferă un pact destul de incert — pentru reluarea raporturilor diplomatice și oarecum de amicitie. Ne întrebăm, în clipa când Polonia semnează alianța cu Germania, cum rămâne contractul de siguranță reciprocă polono-român îndreptat până ieri împotriva Rusiei Sovietice?

Dacă oferta discutabilă de amicitie adresată României de către Soviete ar avea drept efect caducitatea alianței polono-române, este evident că România ar fi cea păcălită. Dacă această alianță rămâne în picioare, cum ar fi logic, ne întrebăm cum se leagă atunci pe viitor raporturile româno-germane?

Mentținând în totul alianța noastră cu Franța, socotesc că concetenii noștri, cari și-au făcut o specialitate în a injura zilnic Germania nouă și conducerea ei de împărțit cu Germania. Dacă putem păstra raporturile amicale cu acest mare popor de ordine, aceasta ne-ar servi mult în procesul schimbului economic, și ne-ar aduce un aport mai mult în apărarea patrimoniului național.

D. Titulescu sosesce...

Din extraordinara circulație a svonurilor și interpretare. (Continuarea în pagina III-a.)

Cum stăm cu biserica ort. rom. în Jugoslavia?

În câteva articole scrise în acest ziar, ne-am ocupat de problema școlară a românilor din Bănatul sârbesc și am arătat situația mizerabilă a școlilor de acolo, deși există o convențiune școlară.

În afară de aceasta însă, mai există și o problemă bisericască. Și dacă se presupune că cea școlară a fost transată, — dupăcum am văzut — numai pe hârtie problema bisericască a rămas în suspensie.

În același timp când s'a făcut convențiunea școlară, s'a făcut și un proiect de convențiune bisericască. Proiectul acesta însă, până astăzi n'a devenit lege, căci între timp, a fost aproape complet schimbat, în urma convenirii unei delegații bisericăști dela noi cu sârbii.

Astăzi proiectul acesta nou este în studiu la Patriarhia sârbească.

Are foarte multe lacune acest nou proiect interesant.

În acest proiect este prevăzută și înființarea unei episcopii ortodoxe românești la Vârșet, care trebuia să fi

fost de mult timp în ființă, dar care, credem, nu se va înființa niciodată, dacă și de aci înainte vor merge tot așa de repede lucrările de punere în aplicare a celor preconizate.

Se vorbește în ultimul timp prin Sârbia, că preoții ort. români vor fi trecuți în bugetul statului jugoslav, începând d anul viitor și că vor fi plătiți cu 5 dinari la zi. Socotind dinarul cu 2,20 lei, după cursul Băncii Naționale, un preot ort. rom. în Jugoslavia va avea 11 lei pe zi.

Inchipuiți-vă și d-voastră situația unui preot împovărat cu o familie numeroasă, care să se întrețină din 11 lei! Oricare muncitor din ziua de azi, este plătit mai bine.

Veți zice că preotul mai are și o sesiune de pământ parohială și că mai are și alte venituri.

Astăzi însă, nu mai sunt vremurile din trecut, când preotul putea să trăiască de pe urma Evangheliei pe care o predică.

Lumea de azi se caracterizează printr'un materialism feroce. Date fiind toate acestea, de unde să mai poată căpăta preotul ceva, spre a putea trăi, predicând cuvântul evanghelic?

În ceea ce privește pământul, în Bănatul sârbesc, din 30 jugăre, nu-ți rămâne nici de sămănat, dar de mâncat, căci trebuie să vinzi totul pentruca să-ți plătești impozitele incomparabile mai mari decât la noi și asta numai în partea așa numită „Voivodina” în restul Jugoslaviei ele fiind pe jumătate.

O consecință a versiunii că preoții noștri vor fi trecuți în bugetul statului jugoslav este că aceștia au început deja să părăsească Bănatul sârbesc stabilindu-se dincoace, în România.

Și dacă sârbii vor face într'adevăr acest lucru, vom ajunge ca să nu ne mai rămână dincolo nici un preot.

Salarizarea de către statul jugoslav a proților ort. rom. este prevăzută în proiectul de convenție bisericască, așa că n'ar fi de mirare dacă s'ar traduce în fapt aceasta.

Trebuia ca cei cari au luat

parte la discuțiile în legătură cu aceste lucruri cari privesc însăși existența preoțimii, să fi fost puțin mai precauți, putând să stabilească altfel articolul respectiv nu să dea libertate deplină sârbilor de a salariza preoțimea noastră după placul lor.

Căci din 5 dinari la zi, este un salariu de batjocură.

Prevenim pe cei în drept să se ocupe de această chestiune cu mai multă seriozitate, la timpul oportun, neadmițând nici o convențiune bisericască, atâta timp cât prin această convențiune se vor lovi interesele existenței bisericii din Jugoslavia.

N'ar trebui să se admită salarizarea preoțimii de către sârbi de fel, pentrucă în acest caz, ei au în mână un bun mijloc de a paraliza orice activitate românească de dincolo.

Să fim deci atenți, ca să nu ne le dăm în mână și biserică, singura instituție prin care ne-am putut menține intacte până azi, graiul, portul și dragostea de neam.

F. Teonțu

Din dolcăntele teologilor

Primim la redacție articolele de mai jos pe care-l publicăm pentru situația tristă a teologilor și modul condamnabil și nici pentru alegeri laice necorespunzător, al alegerilor de preoți să fie cunoscut de P. S. Sa:

In cele ce urmează vom căuta să oglindim în mod fidel o latură a situației tinerilor absolvenți ai Academiei noastre teologice, pentru a prezenta, atât celor în drept să aduce o îmbunătățire cât și opiniei publice, calvarul acestei generații jertfite.

Natural, trăim zile grele! Toată lumea se sbate în cea mai acută criză financiară. Nu este însă mai puțin adevărat că, toată lumea, se svârcolește într-o și mai acută, și mai dezastruoasă criză de ordin mai înalt, de ordin spiritual-moral și că prima este consecința celei din urmă. Numai imoralității și lipsei de scrupule a celor mai sus puși, cari nu caută decât a se căpătuși și a-și căpătuși ciracii din anturajul lor, se datorește o bună parte a situației de azi. Numai lor li se datorește faptul că în timp ce în cele mai multe posturi s'au cocoțat câți nechemati toți, streini și politicieni de tarabă fără nici o pregătire, elementele de valoare, câte cu două și chiar trei diplome în buzunar, sunt pe drumuri.

Sunt șomeri în toate ramurile. Însă starea nici unora nu e mai de compătimit și mai de plâns ca a teologilor. Aceasta și din motivul că în majoritate sunt săraci, cari înaintea și ce'bruma de avere au câștigat părinții în viață, iar acum au rămas cu toții, copii și părinți, pe la răspântii ca să cerșească mila celor mari, trecând dintr-o umilire într'alta.

Și încă dacă s'ar cunoaște cât de dureroasă, cât de vrednică de plâns este situația acestor teologi, viitori luminători ai poporului! Alegerile de preot se fac și acum după vechiul statut al lui Șaguna. Cum însă împrejurările sunt altele, natural s'au schimbat și algerile, transformându-se în adevărate alegeri electorale, în cari beutura și banul — acest ochiu al dracului, — joacă rolul principal. Candidații, câte 11—14, la o parohie trebuie să meargă din

poartă în poartă, cu pălăria în mână, ca să cerșească votul lui badea Stan și badea Bolovan. Nu se caută la meritele și aptitudinile, ci la greutatea buzunarelor. Urmasii e, că cei dedicați preoției cu trup și suflet, cei cari înțeleg misiunea de preot în toată măreția și sublimitatea ei, se întorc acasă învinși, deziluzionați și scârbiți până în adăcul sufletului de cele văzute și auzite. Inchipuțiiva starea sufletească a acestor tineri!

De aceea ne îndreptăm privirea către P. S. S. Părintele nostru Episcop, cu rugămintea ferbinte de a ne da ascultare dolcăntelor acestor tineri și a le soluționa în limita posibilității și după a P. S. Sale prea luminată înțelegeră.

1. Să se înceteze alegerile acestora abuzive, cari, făcându-se în biserică, profanează adesea sfântul lăcaș al Domnului, și să se introducă și la noi sistemul numirii ca la frații noștri din Vechiul Regat.

2. Să se urgenteze deschiderea concursurilor acolo unde sunt parohii vacante și să nu se mai caute la atâtea și atâtea interese meschine, de cari e legată o asemenea deschidere.

3. Să fie siliți preoții cari au parohie și administrează și alta, să se mulțumească cu parohia lor.

4. Să fie determinați preoții-învățători să opteze numai pentru unul din aceste posturi, căci cum pot trăi alții numai cu postul de învățător sau organelor și alții vacanț.

5. La examenul de calificare, comisia examinatoare să fie mai consecventă în hotărârile ei și nu pe cel ce la o sesiune l-a calificat pentru o clasă, la altă sesiune să-l promoveze la una mai bună fără a avea anii de serviciu cerut pentru examenul de promovare, iar sesiunile să nu mai fie așa de dese. Așa anul acesta au fost deja două sesiuni (2 Aprilie și 28 Iunie) și va mai fi cea regulată de toamnă, în timp ce anul trecut a fost abia una în Noemvrie, când nu se mai deschideau concursuri.

6. Să nu mai fie primiți în decursul anilor de studii cei veniți, pentru cine știe ce motive (de multe ori dubioase), dela alte școli, și celor din, și a absolvenților din altă eparhie să nu li se mai dea voie să candideze în eparhia noastră. Să se răspundă cu arma cu care suntem primiți.

7. Și în fine, în decursul anilor de studii, studenții să fie bine examinați în privința aptitudinilor și a moralității lor, iar cei ce se găsesc inapți pentru preoție, să fie îndepărtați din școală cu îndrumarea de a-și alege o carieră, căci preoția este misiune și nici decum carieră.

Soluționându-se aceste puncte, rămânem cu convingerea că nu ne va mai fi dat să vedem 11—14 candidați la o parohie și că absolvenții

nu vor mai avea de întâmpinat atâtea mizerii și suferinți până la primirea unei bucați de pâine, pentru care au avut de luptat cu nevoi și neajunsuri 12 ani de școală. Pe lângă aceasta nu ne îndoim că rezultatul, pentru biserică și credincioșii noștri, nu poate fi decât îmbucurător.

N. M. C.

Informațiuni

Serviciul Sanitar al orașului aduce la cunoștința, că în zilele din urmă s'au înmulțit în mare măsură cazurile de *anghina d-ft-rică*. Spitalul de copii e plin. Să fac atenți părinții să grijească de curățenia mâinilor și gurii copiilor și la cel mai ușor semn de boală de gât să cheme medicul sau săracii pe d. medic al circumscripției, grauit. Farmaciile au fost îndrumate să aibă permanent destul ser la dispoziție, iar d-nii medici să izoleze, după putință, acasă pe bolnavi. S'a comandat telegrafic vaccinul necesar pentru vaccinarea tuturor copiilor din școlile primare și grădiniile de copii.

„Soimii-României“ pentru continuarea programului de organizare în județ Sâmbătă și Duminecă se deplasează în frunțele comune Șimandului de jos și sus.

Cinematograful

CENTRAL

Programul de azi:

Anny Ondra
nebuniile
Anitei

Reprezentările la orele 5, 7.15 și 9.15 seară
Prețuri normale.

SELECT

(Crucea Roșie)

Programul de azi:

Cursa fatală

Buck Jones
Reprezentările la orele 5, 7.15 și 9.15 seară

Gloria CFR la Timișoara

Vieța sportivă

Duminecă, Octombrie, la Timișoara se dispută matchul divizionar Gloria CFR—Chinezul.

Grea misiune! Va învinge oare echipa românească Gloria CFR? Poate pranicurile o compătimească de pe acum. „Gazeta“ scria ieri că în urma matchurilor cu CAO și Ripensia, șansele sunt de partea Chinezuului, dar mai adaugă că surprizele nu sunt excluse. Și Gloria CFR are însă la activul său o victorie însemnată. E vorba de înfrângerea Crișanei, care este una dintre cele mai bune formații din România. Înfrângerea dintre Gloria și Chinezul este prima întâlnire oficială.

„Vestul“ din Timișoara, în legătură cu acest match, scrie următoarele: „Deși în ultimele matchuri Chinezul a reușit să învingă două grupuri puternice: pe Ripensia și CAO. și deși s'ar părea că Gloria CFR nu este un adversar mare, totuși dat fiind lupta mare ce se dă pentru cucerirea unui loc cât mai bun în clasament și având în vedere că echipa rădănană realizează rezultate cât se poate de frumoase în compania echipelor bine, matchul este încă foarte deschis“.

Dacă d. Sebeșan, care este delegat cu conducerea partidei va fi stăpân pe match va opri brutalitățile eventuale ale timișorenilor, atunci sprezecele glorist va învinge Gloria va alinia formația următoare:

Boșneac. — Hustig, Varias, — Ökrös, Faur, Pecican. — Iguș, Dobra, Barbu I, Baici, Mercea. Așteptăm consumarea celor 90 minute ale matchului, când se va cunoaște învingătorul și victima.

Cazul Baratky

F.R.F.A. a primit din partea F. I. F. ei o adresă prin care roagă să se soluționeze cât mai grabnic litigiul Crișana-Hungaria relativ la Baratky, care durează de atâtea timp. Adresa arată deasemenea că M. L. Sz. cere diferența de 700 pengoe, ne recunoscând cele cuprinse în adresa F. R. F. A.

Își exprimă credința că în prima adresă pe care o va primi din partea F. R. F. A. să i se comunice lichidarea litigiului Baratky.

După cum se vede F. I. F. A. este categorică în cazul Baratky.

Redacția ziarului „Facla“ din București a fost devastată

Din București se anunță că ieri seara, că mai mulți membri ai organizației cuziste din Capitală, au năvălit în redacția ziarului „Facla“, devastând-o și ardeau mobilierul intern. În redacție au aflat trei redactori pe cari i au bătut până la sânge.

Motivul acestui fapt, este campania ce a ducea ziarului „Facla“ contra cuziștilor, cari — afirmă ziarul cu redacția devastată și redactorii bătuti — în pofida programului naționalist, antisemit și antifrancmasonic, în mod secret tratează împăcarea între conducătorii cuziști și francmasoni.

În campania sa, ziarul „Facla“ a produs procese verbale încheiate despre întreprinderilor conducătorilor cuziști și d. Pangal, șeful francmasoneriei române, a citat nume pe persoane, locuri și date unde aceste întreprinderi au avut loc. Și natural, lucrul n'a fost pe placul conducătorilor cuziști,

cari neputând dovedi inexactitatea și neeternitatea celor publicate de „Facla“, au recurs la mijloace tari.

Toate zările din Capitală, în echipă de azi dimineață condamnă metodele cuziste.

S'a redactat decretul pentru prorogarea parlamentului

București. — Viața politică și-a luat cursul normal. În ministere se lucrează conform programului guvernului trecut. D. prim-ministru Tătărescu a redactat decretul regal pentru prorogarea sesiunii parlamentare.

Deasemenea guvernul face pregătirile necesare în vederea călătoriei Suveranului la Paris. În timpul acesta diferitele departamente vor întocmi proiectele de legi ce se vor discuta în sesiunea de toamnă a parlamentului.

SALĂ HOTEL FERDINAND — TIMIȘOARA, 5 OCT. 1934.
PALATUL CULTURAL — ARA D, 6 OCT. 1934.
CERCUL CATOLIC — ORADEA, 7 OCT. 1934.

UN SINGUR CONCERT

DAT DE
TARAS

M Y K Y S C H A

Cel mai mare pianist al Rusiei de azi

Laureat al concursurilor internaționale de pian din: VARȘOVIA (1933). VIENA (1934). BUDAPESTA (1934). MOSCOVA (1932).

BILETE DE VÂNZARE LA:
Timișoara: Casa Teatrului.
Ara d: Librăria Sandor.
Oradea: Casa Cercului Catolic.

CORSO

La orele 5, 7 $\frac{1}{2}$, 9 $\frac{1}{2}$.
Operetă. Șlagerul șlagerelor.

Lilian Harvey

in filmul cel mai mare,
cu montare fastuoasă

Eu sunt

Susana

Bilete se vând de azi pentru
Sâmbătă și Diminecă!

VINE!

CENTRAL și CORSO

Filmul mondial al lui
Claude Farrère

Bătălia

Cel mai mare film al secolului
Lupta unui marinar, ofițer rus
cu un japonez pentru o femeie
Anna Bella, Charles Boyer
Inkisinoff

Folositi bateriile

„Galvani“

Dacă iubiți adevărul; dacă aprobați campaniile noastre de salubritate națională, aveți singura posibilitate de a susține eforturile noastre: PLĂTINDU-VĂ ABONAMENTELE ȘI ABONÂND PE AMICI VOȘTRI!

Presă din străinătate și criza de guvern

Paris. — În legătură cu criza politică din România, ziarul de Joi arată că Polonia face enorme eforturi ca să atragă România în zona influenței germane.

În același timp ziarul pariziens subliniază, că în ultimul timp în România a început să desvolte, din nou, o mare activitate din partea organizațiilor legate cu fascismul și cu național-socialismul.

Ziarul „Echo de Paris” prezintă chiar că avem de a face cu o *conspirație ungară organizată cu o mare abilitate și îndreptată contra tratatelor existente și contra intereselor vitale ale României.*

Presă polonă c satisfăcută

Varșovia. — „Ilustrowani Kurier Codzieni” și alte ziare, comentând pe larg abținerea d-lui Titulescu de a reîntra în noul guvern, își exprimă satisfacția și speranța, că guvernul român în compunerea sa de azi nu va ajunge la o înțelegere cu d. Titulescu și în consecință ministrul român de externe va avea un nou titular în persoana d-lui Tătărescu, un mare prieten al Poloniei.

Din Ungaria, o nouă orientare

Budapesta. — Presa ungară vede în criza ministerială

din România un eveniment de o importanță extraordinară. Ziarele ungare arată că sunt *speranțe mari ca înțelegerea între d-nii Tătărescu și Titulescu să nu se realizeze și, în consecință, politica externă a României să ia o nouă orientare, care poate interesa deaproape Ungaria.*

În presa germană

Berlin. — Refacerea parțială a cabinetului român este interpretată de cercurile conducătoare din Germania ca o posibilitate de modificare a cursului politicii externe române, în sensul dorit de Germania.

Agentia telegrafică germană a răspândit știrea că în cabinetul reconstituit al d-lui Tătărescu continuă divergența asupra atitudinii de luat în privința raporturilor româno-polone.

Presă polonă urmărește cu interes deosebit comentariile presei franceze și cele germane asupra refacerii guvernului român. Ziarele polone subliniază părerea presei franceze, că demisia d-lui Titulescu înseamnă nu o reconstituire obișnuită a guvernului, ci modificarea totală a orientării politice române în sensul depărțirii dela sistemul francez.

Folosirea împrumutului intern

În recent, consiliu de miniștri, a discutat ultimele măsuri pentru lansarea împrumutului. Destinația principală a împrumutului intern, este crearea unui fond special pentru dotarea armatei.

Din împrumutul intern se va rezerva o parte — poate 2 sau 3 miliarde — pentru constituirea acestui fond, al cărui scop este să acopere cele mai urgente nevoi ale armatei, și în primul rând nevoile de înzestrare.

Un plan general de organizare a armatei, în vederea acoperirii nevoilor mai urgente prin împrumutul intern, este în curs de întocmire.

Punctele principale ale acestui plan, sunt: reorganizarea uzinelor Copșa Mică, Reșița și Căjiț, pentru fabricarea armamentului în țară; unele comenzi de piese grele de artilerie și

de puști automate din străinătate; pregătirea fabricării în țară a măștilor contra gazelor urmărind a se construi o fabrică specială în țară; completarea echipamentului, etc.

Se preconizează de asemenea, trecerea în acest plan de refacere și organizare, a unui punct privitor la sporirea pensilor militare. Deasemeni, nu ar fi bine poate să se uite necesitatea de ameliorare a hranei trupelor, pe lângă echipament.

De comun acord cu d. prim-ministru G. Tătărescu și ministrul al armamentului, d. gen. de corp de armată Paul Angelescu, ministru apărării naționale, a pus liniile generale ale utilizării fondului special pentru armată, care intră astfel într-o fază nouă de completare a utilajului și reorganizării.

LA 15. OCTOMBRIE

SE DESCHIDE

ȘCOALA SECUNDARĂ PARTICULARĂ

A

PROFESORUL VICTOR CABA
PROFESORI ȘI PROFESOARE DE SPECIALITATE
PENTRU FIECARE MATERIE

CURSURI ORDINARE ȘI CONDENSATE (simplificate)
Lecțiuni individuale și în grupuri restrânse. Meditații sistematice și preparări pentru orice fel de examene particulare. Curse matinale, după masă și serale.

IN PLĂNUIRE:

CURSURI DE CULTURĂ GENERALĂ

Cursuri pedagogice pentru învățarea limbilor: română, franceză, engleză, germană și italiană și pentru adulți.
Matematică comercială, corespondență comercială, contabilitate, steno și dactilografie.

Muzică, desene și pictură.

Inscrieri și informațiuni:

ARAD, STRADA NICU FILIPESCU Nr. 29.

Invățători și elevi români,
Cumpărați cărțile și rechizitele școlare la
LIBRĂRIA

„CARTEA ROMÂNEASCĂ”
Bulevardul Regele Ferdinand I. Timișoara
CARE ESTE CEA MAI BINE ASORTATĂ LIBRĂRIE ROMÂNEASCĂ DIN TIMIȘOARA
SE ACORDĂ RABATURI MARI
SPRIJINIȚI COMERTUL ROMÂNESC, DAȚI AVÂNT CULTURII ROMÂNEȘTI!
— PREȚURI EXTREM DE AVANTAJOASE!!! —

Din ale politiceii drumuri...

(Urmare din pag. I-a)

lărilor politice, o știre se desprinde singură, interesantă, pasionantă, chiar senzațională: d. Nicolae Titulescu a anunțat că sosește Luni în țară.

D-sa a acceptat, cel puțin așa se spune, să intre în guvern, dar cu o condiție: să conducă politica externă a țării în limitele convenției ce-a avut-o cu regretatul I. G. Duca.

Se știe care este această politică: alături de marii abiați. Și d. Titulescu a demisionat, pentru că i s'a părut că guvernul d-lui Tătărescu, nu-i acordă un sprijin destul de puternic în urmărirea acestei politici, având și impresia că guvernul tatonază terenul în vederea unei apropieri de Polonia și Germania.

Nu se știe dacă aceste intenții au existat sau nu, dar închinăm pentru, căci altfel nu ne putem explica exploziile de bucurie ale presei polone, germane și maghiare, față de criza de guvern dela noi. (În altă parte a ziarului se găsesc extrase părerile acestei presei N. R.) În favoarea acestei teze vorbesc și articolul fratelui d-lui G. Tătărescu, reproducut mai sus după interzisul ziar „Curajul”.

Se revine...

Cu alte cuvinte, ne aflăm la o răscruce importantă a politiceii noastre externe: îndepărtarea de Franța și aliați, și, apropierea de grupul de state afiliate Germaniei, — de Polonia, Ungaria.

Cu alte cuvinte, trecerea dela o politică a cărei principii se bazează pe intangibilitatea tratatelor existente — statul quo — la o politică ce urmărește tocmai contrarul: tratatele nu sunt veșnice și la momentul oportun pot fi călcate în picioare.

Evident, locul României nu este alături de aceste state. Pentru că fiind alături, ar însemna să luptăm alături de Ungaria și Germania pentru revizuirea tratatelor. Or, în cazul acesta, cum ne-am înțelege cu Ungaria care revendică teritoriul întregi dela noi?

Nu ar însemna această afiliere la politica Germaniei o dărâmare, o renegare a întregii noastre politice de după războiu? Cine este d. Ștefan Tătărescu?

Am spus mai sus că d. Ște-

fan Tătărescu, fostul director al în. erzisului ziar „Curajul” este fratele primului ministru. Pentru definirea precisă a personalității d-sale, trebuie să mai adăugăm, că d. Ștefan Tătărescu, este acela care anul trecut a înființat în România partidul național-socialist, organizându-l după chipul și asemănarea partidului lui Hitler. A înființat batalioane și secții de asalt, a avut și o gazetă proprie. Programul partidului d-lui Ștefan Tătărescu a fost copiat, din cuvânt în cuvânt, după programul lui Hitler.

Iar pentru a asimila în mai perfect programul hitlerist, d.

Ștefan Tătărescu a fost în audiență la Hitler, de unde — după unii — a venit îmbrăcat în uniformă brună a batalioanelor de asalt germane.

În felul acesta a și prins rădăcini — destul de anemice — în regiunile cu populație evreiască. Însă la un moment dat, nu s'a mai auzit nimic despre activitatea partidului d-lui Ștefan Tătărescu. Și tăcerea a coincis cu venirea liberalilor la putere... Probabil, batalioanele de asalt ale d-lui Ștefan Tătărescu s'au înscris în partidul liberal...

Acesta este omul care a vrut să schimbe politica externă a României! Coresp.

Au început audierile în chestiunea averii d-nei col. Străjescu

Comisiunea pentru controlul averilor de pe lângă Curtea de apel din București s'a sesizat de denunțul introdus de curând contra doamnei Adina colonel Paul Străjescu.

În consecință a depus citarea denunțatorului spre a-l lua legiuita declarațiune, dacă stăruie în denunț.

Denunțatorul, d. Ștefan Flo-

rescu, a compărat în fața comisiunii — prezidată de d. consilier Trandafirescu — și asumându-și răspunderea chemării în judecată a denunțatei a înfățișat și primele temeuri pe cari și-a bazat demersul.

Comisiunea a fixat prim termen de cercetare în cauză la 10 crt.

Primăria Municipiului Arad

Nr. 255000-1934.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați, — că Primăria municipiului Arad, în ziua de 18 Octombrie 1934, ora 11 a. m.

va ține în biroul Serviciului economic, camera Nr. 59 licitațiune publică orală pentru arendarea pe termen de 1 (un) an a următoarelor intravilane și parcele mici de pământ:

1. Parcela de 300 st. □ din Str. Tepeș Vodă.
2. Parcela de 2.800 st. □ din Str. Petru Rareș Nr. 89/99.
3. Intravilanul de 600 st. □ din Str. Cornel Leucufia Nr. 58/62.
4. Intravilanul de 154

st. □ din Str. Sf. Ionică Nr. 1.
5. Parcela de 258 st. □ din Str. Budai Deleanu 38.
6. Parcela de 607 st. □ din Str. Vulpei Nr. 18.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu Art. 88—110 din legea contabilității publice și potrivit normelor de licitații în vigoare.

Ofertanții cari vor participa la licitațiune vor depune imediat la începerea licitațiunii o garanție de 10% din arenda anuală, în număr. Cautul de sarcini se poate vedea în camera Nr. 59 a primăriei.

Arad, la 3 Octombrie 1934.

Primăria Municipiului Arad

Procesul comuniștilor dela Timișoara

Alte pledoarii

— Ziua XVI. —

— Ședința de dimineață —

Continuându-și pledoaria, d. avocat Stelian Nițulescu vrea să arate: că dacă sunt unii acuzați cari au o concepție politică, cari sunt cauzele cari i-au dus la această concepție, dacă sunt conștienți sau nu și dacă pentru acest lucru pot fi încadrați în articole de legi și pedepsiți.

Cel ce trece la concepții politice e fabricantul — când e vorba să-și apere interesele — pentru că el deține legături cu oamenii politici. Toată presa mare e a capitaliștilor; nu e muncitorul cel ce o scoată gazete. Lor li se face o culpă numai pentru faptul că au vorbit să scoată o gazetă. Fabricanții deslănțuie toată puterea politică și economică asupra muncitorilor; iar pe acei lucrători cari au făcut parte din comitetele de fabrică, dovădindu-se a fi ceva mai săriți și cari și-au cerut drepturile conștiente prin lege, au fost dați pe mâna Siguranței, drept comuniști.

Faptul că un om are o părere asupra societății de azi, nu constituie o culpă; aceasta se dovedește și din declarațiile celor mai mari oameni politici ai regimului actual. Acuzații, nerecunoscând dreptul de proprietate individuală, nu sunt infractori, deoarece acest drept a fost încălcat, în mod nu tocmai legal, de legile statului; dă exemplu legea conversiunii, exproprierea, etc. Nu au greșit nici atunci când au căutat să ajute pe condamnații politici, pentru că aceștia au o situație specială, fiind condamnați în urma unui crez politic, diferit de al altor oameni.

Totuși ei în închisoare duc o viață mizerabilă, fapt care a ridicat un protest unanim al tuturor intelectualiilor de [seamă ai țării. Arată apoi că elementele de stânga își justifică faptele prin o ideologie, contrară celor de dreapta cari caută să speculeze instinctele maseelor; aceasta este de altfel și cauza de ce comuniștii luptă contra fasciștilor.

Trecând la situația de drept spune că toată acuzația se bazează pe cele declarate de Wurnbrandt. Toate nu sunt decât prezumții, pentru că nu sunt probe serioase. Unii acuzați dacă au recunoscut că au o ideologie comunistă, aceasta nu e necesar ca ei să facă parte din partidul comunist. Nu se poate pune vreo bază pe cele declarate de Wurnbrandt, deoarece e un om anormal, un dezechilibrat. El, un străin, a venit să critice pe români, pe d. Nițulescu și să dea directive societății.

Scandalul

Continuând să demonstreze că Wurnbrandt nu-i consecvent nici în fapte nici în declarații, — o dovadă în plus că-i anormal — d. Nițulescu i se adresează întrebându-l de ce, dacă a revenit la gânduri mai bune, acuză pe alții oameni?

Wurnbrandt, foarte agitat, îi răspunde făcându-l luda, trădător și ticălos. D. Nicolau cere să i se facă proces de ultraj, dar d. președinte refuză, spunând că d-nii apărători nu trebuie să se adreseze acuzațiilor și să vorbească fără să acuze pe alții.

va. D. Nițulescu, în concluzie, cere achitarea acuzațiilor pe cari îi apără.

In pauza care urmează — suspendându-se ședința pe zece minute — acuzatul Schön îl sculpă pe Wurnbrandt, dându-i prilej să profereze noi injurii la adresa d-nilor avocați Nițulescu și Bürger. D. comisar regal îi face observații.

Pledoaria d-lui avocat Hiotu

D. Jean Hiotu, apărând pe Revesz Ecaterina, Weisz Rudolf, avocat stagiar în biroul său și pe Spitzer Andrei, farmacist, spune că are o datorie de conștiință să facă acest lucru, fiind convins de nevinovăția lor; dovada, că nu sunt dovezi de culpabilitate, o formează chiar ordonanța definitivă. Analizând faptele lor, deduce că n-au existat infracțiuni la legea Mărzescu-Mironescu, nici măcar elementul intențional.

Weisz Rudolf, pe care l-a avut în cancelaria sa avocațială timp de 2 ani și pe care speră că o să-l aibă și în viitor, n'a avut nici odată idei comuniste, el, burghez, l-ar fi concediat imediat.

Cât despre Spitzer, e destul să reproducă cele ce a declarat președintele colegiului farmaciștilor din Bănat, ca să spuie orice îndoială de vinovăție. Faptul că acuzații stau de 8 luni închiși, e destul de mare pedeapsă pentru singura lor greșală: aceea de a fi fost ușurateci, în consecință roagă pe onoratul consiliu să dea un verdict de achitare, pentru a nu le distruge cariera.

Pledoaria d-lui avocat Colescu

D-sa specifică dela început că acuzata Ripner Rozalia, pe care o apără, nu face parte din grupul celor cu fantezii pedante, nici dintr'acelora cari umblă cu giumbușlucuri

ca Wurnbrandt. Problema de drept fiind pusă de d. Hiotu, se ocupă de starea de fapt, prin a arăta că acuzata și-a recunoscut declarațiile. Faptul că a dat bani pentru săraci, nefiind dovezi că i-ar fi dat pentru altceva, nu constituie o culpă, deci trebuie să fie achitată.

Deoarece d-nii apărători au început să se îndemne reciproc să ia cuvântul, ședința se suspendă la ora 12.

Ședința de după amiază

În numele lui Orban Balázs, d. avocat Rasko Alexandru, mulțumește d-lui comisar regal, pentru activitatea sa: că a menționat că acuzatul a săvârșit infracțiuni într'o epocă anterioară stării de asediu.

După ce se acuză de retroactivitatea stării de asediu, arată că faptele acuzatului, recunoscute fără să fie silit, nu constituie nici o culpă având, în acest caz, dreptul să fie achitat.

Pledoaria d-lui avocat Bürger

Apărătorul al 14 dintre acuzați, d. Bürger. Începe prin ași cere scuze de faptul că nu poate să se exprime corect românește, dar vrea să contribuie la stabilirea adevărului. Acest proces, ca și multe altele, e rezultatul grevelor dela fabrica „Industria Lănei”, determinate de condițiile de muncă și încălcări de legi. D-sa singur a susținut 172 de procese în contra acestei fabrici, intentate de lucrătorii concediați pe nedrept, cu despăgubiri dela 300 lei până la 167 mii lei. Toate grevele la această fabrică au fost defensive.

Fiind ora 7, ședința se suspendă până Sâmbătă dimineața. Vineri nu se vor ține ședințe, deoarece d. grefier Cenușescu e indisponibil pentru această zi.

AL Pav.

In Aradul românesc

— Tot despre păsăroiul Madár — Și o „țiră” despre doctorul Cucu!... —

Destăinuirile noastre despre culiserile învățate în bucătăria restaurantului bordel-etc. al păsăroiului Madár, au produs o justificată consternare în rândurile opiniei publice care n'are bucătărie la domiciliu. Dar ne-ă adus în același timp și o cercetare din partea poliției. Ne lasă rece, pentru că noi știm ce scriem.

Să rezumăm puțin. În coloanele noastre s'a afirmat că la restaurantul Madár s'au pus în consumație pui morți în cursul transportului dela Ineu la Arad, că n'mâncări și cafele s'au găsit ploșnițe și alte murdării, că starea de „beție turmentată” — cum ar spune vre'un micalit, — a clienților, e utilizată pentru jefuirea lor, etc.

Chestiunea, în ce privește partea sanitară, mai are o latură. Și aceasta cade în sarcina serviciului sanitar, a celebrului doctor Cucu, — dat afară din cadrele armatei, cum s'a arătat zilele tre-

cute.

Dacă acest doctor își vedea de treaba d-sale, trebuia să inspecteze bucătăriile restaurantelor, având ocazie să vadă multe lucruri cari nu se mai pot tolera. Vedea closetele murdare, unele, altele așezate imediat lângă bucătărie, și altele pe care ochiul doctorului, dublat de calitatea oficială a șefului serviciului sanitar, trebuia să le vadă mai bine decât ochiul unui profan.

Dar d. dr. Cucu, nu s'a ocupat cu chestiile astea. D-sa s'a ocupat mai mult cu juriile de onoare, cu duelurile, etc. Pe d-sa l-a preocupat mai mult ca să ridice deasupra capului său descalificarea unui juriu de onoare, de către un alt juriu de onoare, care prin decretul de alungare din cadrele ofițerilor de rezervă, este el însuși descalificat.

Iar în timpul acesta alde Madár și alții și-au făcut de cap!

Doctor Goldberger

Cazul e poate cunoscut: La doctorul Goldberger din str. Mărășești, umbla o femeie din Ghișineu-Criș, soția comerciantului Petru Boariu, frațele președintelui asociației învățătorilor din județul Arad.

Femeea venea odată pe săptămână la Arad ca să-l caute pe dr. Goldberger care-i administra injecții pentru vindecarea nu știu cărei boale de care suferea de mai mult timp. Pân'aci nimic deosebit.

Eri însă pacienta, după ce i s'a făcut injecția și-a pierdut cunoștința. Doctorul, speriat (veți vedea de ce a fost speriat) i-a administrat, una după alta, 12 injecții de întârirea inimii, zice el, și, — tot el zice — după acestea a mai deschis ochii pe câteva minute, pentru că apoi să-și dea sfârșitul.

Autoritățile cercetează cazul. Cazul nu e senzațional — s'au mai întâmplat și altele — dar oricum, iese din comun.

Am fi dispuși chiar să-l disculpăm pe „doctorul” Goldberger spunând că... așa-i medicina cu riscuri și omului i se poate întâmpla oricând o nenorocire.

Ne aducem însă aminte că prin 1931 tot în cabinetul de consultații al unui doctor Goldberger din str. Mărășești, s'a întâmplat un caz identic. Și ni se pare că doctorul de atunci e și cel de azi.

În acest caz, lucrurile se cam complică. Ce ziceți domnule doctor Goldberger?

Femeea de acum trei ani o fi suferit de aceeași boală ca cea de acum? Se poate! Dar cum de tocmai la d-ta s'a tratat și mai ales cum de

tocmai în cabinetul d-talei murit?

Ne aducem vag aminte că și atunci s'au făcut ceva cercetări, dar ni se pare, fără urmări grave pentru „doctor”.

În ultimul moment aflăm că în 1931 au fost de uă cazuri de moarte în cabinetul doctorului Goldberger.

Noi nu-l acuzăm că ar fi un criminal. Credem însă că un medic cu astfel de antecedente și care... promite pentru viitor neglijențe de acest fel, nu mai poate funcționa. De ce să fie expus clientii cari se rătăcesc prin cabinetul acestui păpușar să fie otrăviți de acele ruginoase cari se rup în vena sau să fie uciși de alte procedee provocate de lacunele cunoștințelor doctorului Goldberger sau de neglijența care lucrează și după ce a păt-o de două ori!

Se poate ca moartea să n'fi fost cauzată de el voluntar.

Faptele, așa cum se prezintă însă, ne dau de gândit. Și de aceea ținem să atragem atenția autorităților pe cari cercetările de până acum nu le-a dus la nici o bănuială, asupra cazurilor din 1931 și le invităm să fie cât se poate de minuțioase în cercetări pentru că din vina lor ar rămâne nedesoperit un caz ca cel pe care suntem destul de îndreptățiți să-l bănuim, apoi mare acuză o să le plutească deasupra capului.

Ne încredem însă în conștiințiozitatea d-lui prim-procuror Vulpe și în știința medicului legist. Am dori însă ca cercetările să fie făcute numai și numai de... români! Credem că se poate....

Neregulele dela inspectoratul jandarmeriei

Joi au continuat la cabinetul special de pe lângă consiliul de războiu al corpului II armată, cercetările în jurul neregulelor dela inspectoratul jandarmeriei.

D. general Grozeanu, a audiat din nou timp de aproape trei ore, pe d. gen. C-tin Dumitrescu, fostul inspector general al jandarmeriei, care a

dat ample relațiuni asupra modului cum a fost administrat acel inspectorat.

La orele 12 jum., a venit la consiliu, d. general Motaș, comisar regal, special, care s'a interesat de mersul cercetărilor.

În cursul zilei de mâine, vor fi audiați o serie de noi informatori.

In senzaționalul proces ce va lua naștere vor fi implicați mai mulți fruntași politici

Miercuri după amiază membrii comisiei de anchetă parlamentară în afacerea Skoda, s'au întrunit, în vederea redactării raportului final.

S'au stabilit numeroase elemente cari au dus la convingerea că contractul Skoda este oneros. Chestiunea cea mai mult discutată e aceea a prețurilor. Asupra acestei chestiuni, d. Alexandrin, a ajuns la concluzia că prețurile plătite de statul român, sunt mai mari decât cele plătite de Jugoslavia și de cât cele din ofertele Casei Skoda.

D. Păușești conchide că nu a existat nici un fals în interogatoriul lui Seletzki, decla-

rându-se de acord cu explicațiile comisarilor regali.

Raportul general pe care-l întocmește pe d. Aurelian Benetoiu, va fi cunoscut peste 10 zile.

Comisiunea de anchetă se va întruni la 15 Octombrie, pentru a discuta și aproba acest raport, apoi va fi adus la plenul Camerei, care îl va vota și-l va trimite înaintea Curții de Casație.

Acest raport va conchide pe lângă o responsabilitate tehnică și la una politică și va duce la un senzațional proces în care vor fi implicați mai mulți fruntași politici.